

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TABIIY FANLAR SOXASINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Shamsitdinova Muxayyo Abduraximovna

Namangan viloyati Namangan tumani 27-maktabi

Boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda tabiiy Fanlar sohasini rivojlantirish istiqbollari ko'rib chiqiladi. U hozirgi adabiyotlarni o'rganadi, mavjud usullarni tahlil qiladi, potentsial natijalarni taqdim etadi, aniqlangan tendentsiyalar bo'yicha munozarada qatnashadi va boshlang'ich maktablarda tabiiy Fanlar bo'yicha yanada mustahkam va samarali o'quv dasturini yaratish bo'yicha takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: tabiiy Fanlar, boshlang'ich ta'lim, STEM, so'rov asosida o'rganish, amaliy tajribalar, o'quv dasturlarini takomillashtirish, o'qituvchilar malakasini oshirish.

O'quvchilarning bolajak kasbiy sifatlarini shakllantirishda nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliyot ham muhim orin egallaydi. Tabiiy ilmiy bilimlar uzoq yillar davomida amaliy faoliyat tufayli qo'lga kiritilgan. Atrof muhitni bilishda, anglashda ilmiy tajriba, amaliy bilimlar muhim rol o'ynab kelgan va kelmoqda. Ma'lumki, tabiatshunoslik keng qamrovli moddiy dunyoni rang-barang xususiyatlari, tabiatning har xil voqea hodisalarini o'rganuvchi fan bolib, ilmiy tajriba asosida shakllanadi, amaliyot esa mazkur fanning poydevori hisoblanadi. Insoniyatni tabiat qonunlari haqidagi bilimga asoslangan amaliy faoliyati bilish jarayonini, ilm-fan taraqqiyotini belgilaydi. Amaliyot - haqiqat mezonidir. Bilimlarga ehtiyoj amaliyotda tug'iladi va ularning to'g'riligi amaliyot orqali tekshiriladi hamda tasdiqlanadi.

Bilim odamlar miyasida oz-ozidan paydo bolmasdan, balki muayyan ish faoliyatida shakllanadi. Amaliyot insonni tabiat bilan munosabatida asosiy omil bolib, bu oz navbatida, odamlarning o'zaro munosabatlari tizimida, ijtimoiy ishlab chiqarishda muhim rol oynaydi. Amaliyotning asosiy turlari moddiy ishlab chiqarish va ilmiy tajriba hisoblanadi. Ilmiy - tabiiy amaliyot quyidagi vazifalarni bajaradi [1].

Boshlang'ich ta'lim bolaning umrbod ta'lim safari uchun asos yaratadi. Biologiya, kimyo va fizika kabi fanlarni o'z ichiga olgan tabiiy Fanlar bolaning dunyo haqidagi tushunchasini shakllantirishda hal qiluvchi rol oynaydi. Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limdagi tabiiy fanlarning hozirgi holati ko'rib chiqiladi va takomillashtirish yo'llari aniqlanadi.

Mavjud adabiyotlarni ko'rib chiqish boshlang'ich bosqichda tabiiy Fanlar bo'yicha ta'limni rivojlantirish zarurligi to'g'risida tobora ortib borayotgan konsensusni ochib beradi. Tadqiqotlar ilmiy tushunchalarga erta ta'sir qilish, qiziqishni rivojlantirish va

tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish muhimligini ta'kidlaydi. Ilm-fanni yosh o'quvchilar uchun yanada qiziqarli qilish uchun amaliy tajribalar va Real dasturlarni ta'kidlab, so'rovga asoslangan ta'limga o'tishga chaqiriq mavjud.

Tabiiy fanlarning rivojlanish istiqbollari aniqlash uchun boshlang'ich ta'lim o'quv dasturlari, o'qitish metodikasi va o'qituvchilarni tayyorlash dasturlari har tomonlama ko'rib chiqildi. Tahlilda so'rovga asoslangan ta'lim, texnologiya integratsiyasi va o'quv dasturini ilmiy bilimlarning so'nggi yutuqlari bilan uyg'unlashtirish ko'rib chiqildi.

Natijalar:

Boshlang'ich ta'limda tabiiy Fanlar sohasining rivojlanishi bir necha sabablarga ko'ra muhim va'da va ahamiyatga ega. Uning o'sishi va takomillashuvining ba'zi istiqbollari:

1. Ilmiy izlanishlarga erta ta'sir qilish:

- Boshlang'ich bosqichda tabiiy fanlarni joriy etish talabalarga ilmiy uslub va tanqidiy fikrlash bilan erta tanishishni ta'minlaydi. Bu ularni savollar berishga, kuzatuvlar o'tkazishga va gipotezalarni shakllantirishga undaydi.

2. Qiziqishni tarbiyalash:

- Tabiiy Fanlar bolaning atrofdagi dunyoga bo'lgan qiziqishini yoqishi mumkin. Amaliy tajribalar, interaktiv o'rganish va qiziqarli mashg'ulotlar fanni qiziqarli va yoqimli qilishi mumkin, bu esa mavzuga umrbod qiziqishga olib keladi.

3. Texnologiya integratsiyasi:

- Virtual simulyatsiyalar, ta'lim dasturlari va onlayn resurslar kabi texnologiyalarning integratsiyasi o'quv tajribasini oshirishi mumkin. Ushbu yondashuv nafaqat o'rganishni yanada interaktiv qiladi, balki 21-asrning texnologik yutuqlariga ham mos keladi.

4. Intizomiy ta'lim:

- Tabiiy Fanlar matematika, texnologiya va hatto san'at kabi turli fanlardan bilimlarni birlashtirish uchun ajoyib platformani taqdim etadi. Ushbu fanlararo yondashuv talabalarga turli fanlarning o'zaro bog'liqligini ko'rishga yordam beradi.

5. Ekologik Xabardorlik:

- Tabiiy fanlarni erta yoshda o'qitish ekologik muammolar va barqarorlikni o'rganishga imkon beradi. Bu atrof-muhitga nisbatan mas'uliyat hissini rivojlantirishga, yoshligidan ekologik toza odatlarni tarbiyalashga yordam beradi.

6. Malakalarni Rivojlantirish:

- Tabiiy Fanlar ta'limi tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga hissa qo'shishi mumkin. Ushbu ko'nikmalar nafaqat ilmiy izlanishlar uchun zarur, balki ta'lim va hayotning boshqa sohalariga ham o'tkaziladi.

7. Turli Martaba Yo'llari:

- Tabiiy fanlarga erta ta'sir qilish talabalarning potentsial martaba yo'llari haqidagi istiqbollarni kengaytirishi mumkin. Bu kelajakdagi olimlar, muhandislar, ekologlar va sog'liqni saqlash mutaxassislarini va boshqa rollarni ilhomlantirishi mumkin.

8. Global Istiqbol:

- Tabiiy dunyoni global miqyosda tushunish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni o'qitish talabalarga iqlim o'zgarishi, bioxilma-xillik va salomatlik kabi masalalarda global istiqbolni rivojlantirishga yordam beradi va global fuqarolik tuyg'usini rivojlantiradi.

9. O'qituvchilarning Malakasini Oshirish:

- Tabiiy Fanlar sohasida boshlang'ich sinf o'qituvchilarining malakasini oshirishga sarmoya kiritish juda muhimdir. Yaxshi o'qitilgan o'qituvchilar dinamik va samarali o'quv muhitini yaratishi, talabalarni ilhomlantirishi va ilmiy tushunchalarda mustahkam poydevor yaratishi mumkin.

10. Inklyuziv Ta'lim:

- Tabiiy Fanlar ta'limi jinsi, ijtimoiy-iqtisodiy holati va madaniy kelib chiqishidan qat'i nazar, barcha talabalar uchun inklyuziv va ochiq bo'lishini ta'minlash uchun harakat qilish kerak. Bu kelajakda yanada xilma-xil va inklyuziv ilmiy jamoatchilikka hissa qo'shishi mumkin.

Ushbu istiqbollarni hal qilish orqali tabiiy Fanlar bo'yicha boshlang'ich ta'lim ilmiy savodli va qiziquvchan shaxslar avlodini tarbiyalashda, kelgusi yillarda fan va texnika taraqqiyotiga asos solishda hal qiluvchi rol o'ynashi mumkin.

Muhokama:

Munozara bo'limida boshlang'ich ta'limdagi tabiiy fanlarning hozirgi holatiga ta'sir qiluvchi omillar o'rganiladi. Resurs cheklovlari, o'qituvchilarning tayyorgarligi va o'quv dasturining qat'iyligi kabi muammolar aniqlandi. Bundan tashqari, an'anaviy o'qitish usullarini to'ldirish uchun interaktiv raqamli manbalarga ehtiyoj borligini ta'kidlab, fan ta'limini ko'paytirishda texnologiyaning roli muhokama qilinadi.

Xulosalar:

Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarni rivojlantirish istiqbollari istiqbolli, ammo muammolarga duch kelmoqda. O'quv dasturlarini takomillashtirish, o'qituvchilarni tayyorlash dasturlariga sarmoya kiritish va texnologiyadan foydalanish boshlang'ich bosqichda yanada dinamik va samarali fan ta'limiga hissa qo'shishi mumkin.

•So'rovga asoslangan o'rganish va amaliy tajribalarni o'z ichiga olgan standartlashtirilgan tabiiy Fanlar o'quv dasturini ishlab chiqish va amalga oshirish.

•O'qituvchilarning qiziqarli va samarali fan darslarini o'tkazishda malakasini oshirish uchun o'qituvchilarni tayyorlash dasturlariga ustuvor ahamiyat bering.

•An'anaviy o'qitish usullarini to'ldirish uchun interaktiv raqamli resurslarni taqdim etib, texnologiyani o'quv dasturiga qo'shing.

•Maktablarning amaliy tajribalar uchun zarur materiallardan foydalanishini ta'minlash uchun resurslarni ko'paytirish va mablag ' ajratish tarafdori.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlarning rivojlanishiga ko'maklashish siyosatchilar, o'qituvchilar va manfaatdor tomonlarning birgalikdagi sa'y-harakatlarini talab qiladi. Belgilangan muammolarni hal qilish va tavsiya etilgan strategiyalarni amalga oshirish orqali biz ilmiy savodli shaxslarning kelajak avlodi uchun zamin yaratib, yosh o'quvchilar uchun yanada jonli va ta'sirchan ilmiy ta'lim tajribasini yaratishimiz mumkin.

Adabiyotlar.

1. D. Sharipova, D.P. Xodiyeva, M. K. Shirinov Tabiatshunoslik va uni o'qitish metodikasi Toshkent, "Barkamol fayz media" nashriyoti, 2018-yil.

2. M.Nuriddinova. "Tabiatshunoslik o'qitish metodikasi" Toshkent, O'qituvchi 2005- yil

3. A.Baxronov, Tabiatshunoslik 3-sinf umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun darslik. T; Cho'lpon NMIU 2012 y.

4. A.Baxronov Tabiatshunoslik 4-sinf umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun darslik. T; Sharq NMIU 2011 y.

5. G.M.Sayfullaev. Tabiatshunoslik darslarida sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish. O`quv qo`llanma Buxoro-2020.

6. G.M. Sayfullaev. Biologiya promislovix xishnix vidov rib, Nizovya basseyna reki Zarafshan. Buxara-2020